

Näyttötutkinnon perusteet

**AUDIOVISUAALISEN
VIESTINNÄN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2006**

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 42/011/2005
MÄÄRÄYS Velvoittavana
noudatettava
PÄIVÄMÄÄRÄ 09.12.2005
Voimassaoloaika
1.1.2006 alkaen toistaiseksi
Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom
Kumoaa määräyksen nro 30/011/2003
Muuttaa määräystä nro

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt audiovisuaalisen viestinnän erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.1.2006 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Pertti Pitkänen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	9
	1 § Näyttötutkinnot	9
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	9
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	9
2	Luku	
	AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN ERIKOISAMMATTI- TUTKINNON MUODOSTUMINEN	10
	1 § Tutkinnon osat	10
3	Luku	
	AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN ERIKOISAMMATTI- TUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	12
A.	Osaamisaloittain pakolliset tutkinnon osat	12
	EDITOINNIN OSAAMISALA	12
	1 § Editoinnin suunnittelu ja ilmaisu	13
	a) Ammattitaitovaatimukset	13
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	13
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	13
	2 § Editoinnin työmenetelmät ja -välineet	14
	a) Ammattitaitovaatimukset	14
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	14
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	3 § Editoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	17
	JULKAISUGRAFIIKAN OSAAMISALA	18
	4 § Julkaisugrafiikan suunnittelu ja ilmaisu	18
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	19
	5 § Julkaisugrafiikan työmenetelmät ja -välineet	20
	a) Ammattitaitovaatimukset	20
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	20
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21

6 §	Julkaisugrafiikan tuotantoprosessit ja -ympäristö	21
	a) Ammattitaitovaatimukset	21
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	21
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	23
	KUVAUKSEN JA VALAISUN OSAAMISALA	23
7 §	Kuvauksen ja valaisun suunnittelu ja ilmaisu	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	24
8 §	Kuvauksen ja valaisun työmenetelmät ja -välineet	25
	a) Ammattitaitovaatimukset	25
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	25
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
9 §	Kuvauksen ja valaisun tuotantoprosessit ja -ympäristö	27
	a) Ammattitaitovaatimukset	27
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	28
	KÄSIKIRJOITTAMISEN JA KONSEPTISUUNNITTELUN	
	OSAAMISALA	29
10 §	Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun suunnittelu ja ilmaisu	29
	a) Ammattitaitovaatimukset	29
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	29
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	30
11 §	Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun työmenetelmät ja -välineet	30
	a) Ammattitaitovaatimukset	30
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	30
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	31
12 §	Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun tuotantoprosessit ja	
	-ympäristö	32
	a) Ammattitaitovaatimukset	32
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	32
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	33
	OHJAUKSEN OSAAMISALA	34
13 §	Ohjauksen suunnittelu ja ilmaisu	34
	a) Ammattitaitovaatimukset	34
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	34
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	36
14 §	Ohjauksen työmenetelmät ja -välineet	36
	a) Ammattitaitovaatimukset	36
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	36
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	37

15 § Ohjauksen tuotantoprosessit ja -ympäristö	37
a) Ammattitaitovaatimukset	37
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	37
c) Ammattitaidon osoittamistavat	40
RADIOTYÖN OSAAMISALA	40
16 § Radiotyön suunnittelu ja ilmaisu	40
a) Ammattitaitovaatimukset	40
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	40
c) Ammattitaidon osoittamistavat	42
17 § Radiotyön työmenetelmät ja -välineet	42
a) Ammattitaitovaatimukset	42
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	42
c) Ammattitaidon osoittamistavat	44
18 § Radiotyön tuotantoprosessit ja -ympäristö	44
a) Ammattitaitovaatimukset	44
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	44
c) Ammattitaidon osoittamistavat	45
TUOTANNON JA PROJEKTINHALLINNAN OSAAMISALA	46
19 § Suunnittelu ja ilmaisu tuotannossa	46
a) Ammattitaitovaatimukset	46
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	46
c) Ammattitaidon osoittamistavat	47
20 § Tuotannon työmenetelmät ja -välineet	47
a) Ammattitaitovaatimukset	47
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	47
c) Ammattitaidon osoittamistavat	48
21 § Tuotannon tuotantoprosessit ja -ympäristö	48
a) Ammattitaitovaatimukset	48
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	48
c) Ammattitaidon osoittamistavat	51
VERKKOVIESTINNÄN OSAAMISALA	51
22 § Verkkoviestinnän suunnittelu ja ilmaisu	52
a) Ammattitaitovaatimukset	52
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	52
c) Ammattitaidon osoittamistavat	52
23 § Verkkoviestinnän työmenetelmät ja -välineet	53
a) Ammattitaitovaatimukset	53
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	53
c) Ammattitaidon osoittamistavat	53
24 § Verkkoviestinnän tuotantoprosessit ja -ympäristö	54

a) Ammattitaitovaatimukset	54
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	54
c) Ammattitaidon osoittamistavat	55
VIRTUALISOINNIN OSAAMISALA	55
25 § Virtualisoinnin suunnittelu ja ilmaisu	56
a) Ammattitaitovaatimukset	56
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	56
c) Ammattitaidon osoittamistavat	57
26 § Virtualisoinnin työmenetelmät ja -välineet	57
a) Ammattitaitovaatimukset	57
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	57
c) Ammattitaidon osoittamistavat	58
27 § Virtualisoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö	58
a) Ammattitaitovaatimukset	58
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	58
c) Ammattitaidon osoittamistavat	59
ÄÄNITYÖN OSAAMISALA	60
28 § Äänityön suunnittelu ja ilmaisu	60
a) Ammattitaitovaatimukset	60
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	60
c) Ammattitaidon osoittamistavat	61
29 § Äänityön työmenetelmät ja -välineet	62
a) Ammattitaitovaatimukset	62
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	62
c) Ammattitaidon osoittamistavat	63
30 § Äänityön tuotantoprosessit ja -ympäristö	64
a) Ammattitaitovaatimukset	64
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	64
c) Ammattitaidon osoittamistavat	65
B. Vapaaehtoinen tutkinnon osa	66
31 § Yrittäjyys	66
a) Ammattitaitovaatimukset	66
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	66
c) Ammattitaidon osoittamistavat	68

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittämistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammatti-pätevyyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkin-tojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

---

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista

suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla mahdollisimman realistinen ja autenttinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Kohteet tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Audiovisuaalisen viestinnän erikoisammattitutkinto muodostuu yhden osaamisalan kolmesta pakollisesta tutkinnon osasta. Tutkinto on suoritettu, kun yhden osaamisalan kaikki kolme tutkinnon osaa on suoritettu hyväksytysti. Lisäksi tutkintoon voidaan liittää vapaaehtoinen tutkinnon osa.

Osaamaloittain pakolliset tutkinnon osat ovat seuraavat:

EDITOINNIN OSAAMISALA

- Editoinnin suunnittelu ja ilmaisu
- Editoinnin työmenetelmät ja -välineet
- Editoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

JULKAISUGRAFIIKAN OSAAMISALA

- Julkaisugrafiikan suunnittelu ja ilmaisu
- Julkaisugrafiikan työmenetelmät ja -välineet
- Julkaisugrafiikan tuotantoprosessit ja -ympäristö

KUVAUKSEN JA VALAISUN OSAAMISALA

- Kuvauksen ja valaisun suunnittelu ja ilmaisu
- Kuvauksen ja valaisun työmenetelmät ja -välineet
- Kuvauksen ja valaisun tuotantoprosessit ja -ympäristö

KÄSIKIRJOITTAMISEN JA KONSEPTISUUNNITTELUN OSAAMISALA

- Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun suunnittelu ja ilmaisu
- Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun työmenetelmät ja -välineet
- Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun tuotantoprosessit ja -ympäristö

OHJAUKSEN OSAAMISALA

- Ohjauksen suunnittelu ja ilmaisu
- Ohjauksen työmenetelmät ja -välineet
- Ohjauksen tuotantoprosessit ja -ympäristö

RADIOTYÖN OSAAMISALA

- Radiotyön suunnittelu ja ilmaisu
- Radiotyön työmenetelmät ja -välineet
- Radiotyön tuotantoprosessit ja -ympäristö

TUOTANNON JA PROJEKTINHALLINNAN OSAAMISALA

- Suunnittelu ja ilmaisu tuotannossa
- Tuotannon työmenetelmät ja -välineet
- Tuotannon tuotantoprosessit ja -ympäristö

VERKKOVIESTINNÄN OSAAMISALA

- Verkkoviestinnän suunnittelu ja ilmaisu
- Verkkoviestinnän työmenetelmät ja -välineet
- Verkkoviestinnän tuotantoprosessit ja -ympäristö

VIRTUALISOINNIN OSAAMISALA

- Virtualisoinnin suunnittelu ja ilmaisu
- Virtualisoinnin työmenetelmät ja -välineet
- Virtualisoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

ÄÄNITYÖN OSAAMISALA

- Äänityön suunnittelu ja ilmaisu
- Äänityön työmenetelmät ja -välineet
- Äänityön tuotantoprosessit ja -ympäristö

Lisäksi tutkintoon voidaan liittää seuraava vapaaehtoinen tutkinnon osa:

- Yrittäjyys

3 Luku

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Tutkinto on tarkoitettu jo pidempään tilaaja- ja asiakaslähtöisesti AV-alalla toimineille, suunnittelu- ja esimiespainotteisissa tai erityistä ja kattavaa ammattitaitoa edellyttävissä tehtävissä työskenteleille ammattilaisille.

Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun, ohjaamisen sekä virtualisoinnin osaamisalat ovat vain erikoisammattitutkinnossa. Muiden osaamisalojen ammattitaitovaatimukset ovat pääosin samat sekä ammatti- että erikoisammattitutkinnossa, mutta erikoisammattitutkinnossa vaaditaan korkeampaa ja syvempää osaamista kuin ammattitutkinnossa. Lisäksi työhön liittyvät perehdyttämis-, ohjaus-, arviointi- ja esimiestaidot korostuvat erikoisammattitutkinnossa.

Molemmissa tutkinnon perusteissa osaamisen tasoja on kuvattu seuraavin termein:

Soveltaa, hallitsee = vaativin osaamisen taso

Osa = keskimääräinen osaamisen taso

Tietää, tunnistaa, ymmärtää = vähiten vaativa osaamisen taso

A. PAKOLLISET TUTKINNON OSAT OSAAMISALOITTAIN

EDITOINNIN OSAAMISALA

Editoinnin osaamisala on tarkoitettu tilaaja- ja asiakaslähtöisissä AV-tuotannoissa kuvan ja äänen jälkikäsittelytehtävissä toimiville henkilöille, esimerkiksi elokuvanleikkaajille, pääeditoijille, värinmäärittäjille ja äänenjälkikäsittelijöille.

Työympäristö voi olla esimerkiksi AV-jälkituotantoyhtiö, televisioyhtiö, tuotantoyhtiö, mainos- tai yritysvideoyhtiö, kunnallinen mediapaja tai muu vastaava yhteisö.

Toimenkuvaan voivat kuulua esimerkiksi uutis- ja ajankohtaisohjelmien, näytelmä- ja lyhytelokuvien, dokumenttielokuvien, animaatioiden, mainos- tai yritysvideoiden toteuttamiseen liittyvät tehtävät. Tutkinnon suorittaja toimii teknis-taiteellisena asiantuntijana, työnjohtajana tai muuna itsenäisesti suunnittelevana ja toteuttavana ammattihenkilönä. Hän voi toimia myös itsenäisenä yrittäjänä.

Editoinnin osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Editoinnin suunnittelu ja ilmaisu
- Editoinnin työmenetelmät ja -välineet
- Editoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee dramaturgian perusteet ja AV-kerronnan tyyllilajit.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet sekä tuntee AV-kerronnan eri lajityypit, menetelmät ja ilmaisukeinot ja osaa käyttää niitä omassa työssään.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee kuvan ja äänen jälkikäsitteilyyn liittyvät ilmaisukeinot.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin väriopin, värimäärittelyn sekä graafisen ilmaisun perusteet • hallitsee kuvasommittelun, kuvakoot, kuva- ja äänikerronnan dramaturgian sekä musiikin tyyllilajit • hallitsee kuva- ja äänileikkauksen ilmaisullisesti ja teknisesti • osaa yhdistää kuva- ja äänimateriaalin kerronnallisesti kulloisenkin ohjelma- tai tuotetyypin mukaisella tavalla.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa työnsä suunnittelun.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä leikkaussuunnitelmia ja jälkituotantosuunnitelmia (off-line ja on-line-editointi, värimäärittely, grafiikka ja äänen jälkikäsitteily) • osaa laatia toteuttamiskelpoisen tuotantoteknisen suunnitelman • osaa tehdä asiakaslähtöisen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisen työ- ja toteutus-suunnitelman sekä aikataulun.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluiin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

2 § Editoinnin työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee keskeiset työmenetelmät erilaisissa AV-tuotannoissa.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kuvaus-, äänitys- ja leikkausteknisen ammattisanaston ja komentokielen • hallitsee keskeisten ammattikäytössä olevien kuvaus-, valaisu- ja äänityslaitteiden ja -ohjelmistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet ja osaa valita tilanteeseen tarkoituksenmukaisen laitteistokokonaisuuden • hallitsee keskeiset AV-tallennusjärjestelmät, tiedostomuodot ja tallenneformaatit • hallitsee värimäärittelyn sekä graafisen työn perusteet • hallitsee erilaisten kuvan ja äänen jälkikäsitteilyn prosessien tavoitteet, vaiheet, menetelmät ja työjärjestyksen • tuntee hyvin televisiotyön, elokuva-tuotantojen sekä interaktiivisten viestimien tavoitteet ja työtapojen erovaisuudet • hallitsee mediatuotteen versioimiseen liittyvät toimet ja prosessit.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee jonkin keskeisen ammattikäytössä olevan editointijärjestelmän sekä hallitsee ammattimaiset työmenetelmät.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kuvan ja äänen jälkikäsitteilylaitteiden, laitekokonaisuuksien ja ohjelmistojen käytön ammattitaitoisesti tilanteen ja tyylin mukaisella tavalla

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee värimäärityksen periaatteet ja osaa korjata kuva- ja äänimateriaalin korjattavissa olevia virheitä.
Tutkinnon suorittaja hallitsee laitteiston ylläpidon ja kytkemisen.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee käytössään olevan laitteiston ylläpidon ja kytkennät • osaa käyttää hyvin yleisesti käytössä olevia graafisen viestinnän ohjelmistoja ja osaa tehdä erilaisia kuvatrikkejä ja tehosteita.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

3 § Editoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee tuotannon eri vaiheiden työmenetelmät ja käytettävän AV-laitteiston sekä toimenkuvat.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tuotannon eri vaiheiden työmenetelmät ja tuntee hyvin käytettävän laitteiston toimintaperiaatteet • hallitsee hyvin tuotannon eri vaiheissa työskentelevien henkilöiden toimenkuvat ja työtehtävien sisällön • osaa laatia jälkituotantovaiheen kustannusarvioita ja valvoa tuotannon aikana kustannusten kertymistä • osaa ottaa huomioon tallennus- ja jakelumuodon vaatimukset työn toteutuksessa

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee televisiotyön, elokuvatyön ja interaktiivisiin viestimiin tehtävien tuotantoprosessien eroavaisuudet ja erityispiirteet sekä osaa tarvittaessa johtaa niihin liittyviä tuotannon suunnittelun ja hallinnan prosesseja • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa tarvittaessa toimia tuotantotiimin esimiehenä • osaa laatia kustannusarvion • tuntee alan työehtosopimukset ja osaa laatia työsopimuksen • tuntee hyvin työhönsä liittyvät tekijänoikeudet • hallitsee media-alan ammattisanaston ja komentokielen • osaa toimia ongelmatilanteissa sekä ratkaista niitä • hallitsee ammattitaitoisen ja tehokkaan aikataulujen ja budjetin mukaisen työskentelyn sekä huomioi omaan ja muiden työntekijöiden jaksamiseen sekä ergonomiaan liittyvät tekijät.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa tarvittaessa toimia esimiehenä AV-tuotantoympäristössä.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tuottaa tuotannoissa tarvittavaa kirjallista materiaalia hyvällä asiatekijällä • osaa omaan ammattinimikkeensä tehtäväalueeseen liittyvät verkostot, tuntee niiden toimintatavat, osaa hankkia tietoa ja soveltaa sitä omassa työssään • osaa toimia tilaaja- ja tilaajalähtöisissä tuotannoissa osana tuotantotiimiä tai esimiehenä • osaa työskennellä sekä yksin että yhteistyöverkostoissa • osaa perustella tekemänsä ratkaisut ja raportoida työnsä • osaa kommunikoida selkeästi sekä

	työyhteisössään että asiakkaiden kanssa.
Tutkinnon suorittaja hallitsee ammattissa tarvittavan englannin kielen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

JULKAISUGRAFIIKAN OSAAMISALA

Julkaisugrafiikan osaamisala on tarkoitettu julkaisujen graafisen ilmiasun suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuville henkilöille, esimerkiksi julkaisugraafikoille, mainosgraafikoille, visualisteille, visuaalisille suunnittelijoille, kuvittajille, taittajille, graafikoille, mediasuunnittelijoille, art directoreille ja graafisille suunnittelijoille. Tutkinnon suorittaja toimii teknis-taiteellisena asiantuntijana, työnjohtajana tai muuna itsenäisesti suunnittelevana ja toteuttavana ammattihenkilönä. Hän pystyy ohjaamaan ja perehdyttämään muita. Hän voi toimia myös yrittäjänä.

Työympäristönä voivat olla sähköisen tai painetun viestinnän yritykset, kuten esimerkiksi mainostoimistot, lehtitalot, kustantamot, elokuva-, televisio- tai monimediaryritykset sekä yritysten tai yhteisöjen viestintäosastot.

Tuotanto liittyy käyttögraafiikkaan, kuten kustannus- tai mainosgraafiikkaan, erilaisten audiovisuaalisten julkaisujen visuaalisen ilmiasun, graafisten esitysten tai

graafisen käyttöliittymän suunnitteluun. Valmis tuote voi olla joko paino- tai sähköisen viestinnän alueelta tai liittyä molempiin.

Julkaisugrafiikan osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Julkaisugrafiikan suunnittelu ja ilmaisu
- Julkaisugrafiikan työmenetelmät ja -välineet
- Julkaisugrafiikan tuotantoprosessit ja -ympäristö

4 § Julkaisugrafiikan suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja soveltaa työssään erilaisia kuvallisen ilmaisun keinoja.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee erilaisia kerronta- ja kuvitustapoja • osaa eritellä kuvien viestinnällisiä ominaisuuksia tehdessään kuva- valintoja • osaa työnsä edellyttämässä laajuudessa animoinnin ja 3D-visualisoinnin perusteet • hallitsee kuvakerronnan ja -sommitelun mahdollisuudet audiovisuaalisessa viestinnässä oman työalueensa puitteissa • osaa tuottaa tarvittavaa kuvamateriaalia ja graafisia elementtejä piirtämällä, kuvaamalla tai muilla menetelmillä.
Tutkinnon suorittaja soveltaa työssään värin ja valon viestinnällisiä vaikutuksia.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee väriopin perusteet • hallitsee keskeiset värin ja valon viestinnälliset vaikutukset • osaa keskeiset värin psykologiaan, symboliikkaan ja kulttuurisidonnaisuuteen liittyvät käsitykset ja soveltaa niitä työssään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee typografisen ilmaisun ja typografian tekniikat.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää typografian historian ja kirjainmuotoilun tärkeimmät tyyli- suuntauokset ja osaa hyödyntää tietoa työssään

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää kalligrafian perusteet • hallitsee kirjasintypografian kirjainluokitukset, perussäännöt ja luettavuuteen vaikuttavat tekijät • osaa hyödyntää typografisia tehokeinoja esteettisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella viestintätuotteen esteettisen, toimivan ja tarkoituksenmukaisen ilmiasun.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee visuaalisen viestinnän suunnitteluprosessin • hallitsee paino- ja sähköisen viestinnän julkaisemisen perusteet • osaa graafisen ilmaisun keinot eri viestintäympäristöissä • tuntee muotoilujohtamisen periaatteet • hallitsee suunnittelussa tuotantoon liittyvät taloudelliset ja tekniset vaatimukset.
Tutkinnon suorittaja tuntee audio-visuaalisen viestinnän keskeiset lajityypit ja ilmaisukeinot.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee audiovisuaalisen viestinnän suunnittelun, dramaturgian ja tarinankerronnan perusteet.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

5 § Julkaisugrafiikan työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa teknisesti laadukkaiden mediatuotteiden valmistuksen ja ohjeistuksen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa alalla käytettävät laite- ja ohjelmistoympäristöt, materiaalit ja tuotantoprosessit • osaa tarvittaessa ohjata ja perehdyttää muita.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee työssä tarvittavan keskeisen tuotantotekniikan.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee eri tallennus- ja pakkausmuodot • hallitsee aineistojen siirron • tietää keskeiset teolliset prosessit, paino- ja jälkikäsittelytekniikat • hallitsee RGB-, CMYK- ja PMS-värien käytön.
<p>Tutkinnon suorittaja soveltaa eri medioiden erityistietojaan monimedia-tuotantojen visualisointityössä ja työn ohjeistuksessa.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee keskeiset työmenetelmät ja työprosessien erot eri viestintävälineissä • osaa työskennellä erilaisissa AV-tuotantoympäristöissä.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee eri jakelukanavien tekniset perusteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee multimediaalilmaisun ja verkkoviestinnän kuvallisen hahmottamisen perusteet • tuntee liikkuvan kuvan ja animaation mahdollisuudet eri medioissa • tuntee visuaaliseen viestintään vaikuttavia teknologisia ja kulttuurisia edellytyksiä • hallitsee erilaisten AV-alan käsikirjoitusten ja konseptisuunnitelmien käytön visualisoinnin työohjeina • osaa ottaa huomioon eri kieliin liittyvät tietotekniset vaatimukset.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

6 § Julkaisugrafiikan tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee julkaisugrafiikan tuotantoprosessit ja toimintatavat.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa julkaisugrafiikan tuotantokäytännöt, ammattisanaston ja -käsitteistön • tietää av-alan keskeiset tuotantokäytännöt ja ammattikäsitteet.
Tutkinnon suorittaja hallitsee visuaaliseen suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät tehtävät ja tuntee niiden osuuden kokonaistuotannossa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia asiakaslähtöisesti • osaa huomioida kohderyhmän ja tavoitteen • ymmärtää työyhteisön muiden jäsenten tehtävät tuotantoprosessissa • osaa perustella tekemänsä ratkaisut • hallitsee dokumentoinnin, raportoinnin, arkistoinnin ja varmuuskopioinnin tuotannon vaatimusten mukaisesti • osaa laatia graafisen ohjeiston • osaa ohjeistaa oman työalueensa tuotannollista työtä.
Tutkinnon suorittaja osaa oman toiminta-alueensa tuotantoprosessiin liittyvät eettiset, taloudelliset, sosiaaliset ja oikeudelliset vastuut.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa kirjoittaa työhön liittyvissä tilanteissa selkeää asiatekstia • osaa esiintyä luontevasti, selkeästi ja

	<p>asiallisesti erityyppisissä työhön liittyvissä tilanteissa</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa toimia ryhmän tai yksikön esimiehenä • osaa toimia kustannustietoisesti • osaa ottaa työsuojelulliset näkökohdat huomioon työn organisoinnissa • tuntee työlainsäädännön perusteet ja työsopimuskäytännöt • osaa osallistua tarjouksen ja tarjouspyynnön laadintaan • osaa toteuttaa ja ohjata työn sovitun aikataulun mukaisesti • hallitsee alan keskeiset tekijänoikeuteen ja muihin immateriaali-oikeuksiin liittyvät käytännöt • osaa media-alan keskeisen lainsäädännön sekä oikeudelliset ja sopimustekniset käytännöt oman työnsä edellyttämässä laajuudessa • osaa huomioida työssä jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät • tuntee painetun ja sähköisen julkaisemisen kustannustoiminnan perusteet • tuntee viestinnän eettistä ohjeistoa ja sen vaikutuksia omaan työyhteisöönsä • tuntee viestintäalan rakenteet ja toiminnan yhteiskunnassa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatin yhteydessä tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelon ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi • hallitsee alansa englanninkielisen ammattisanaston siten, että ymmärtää ja osaa soveltaa alalla tarvittavia englanninkielisiä ohjeistoja.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

KUVAUKSEN JA VALAISUN OSAAMISALA

Kuvauksen ja valaisun osaamisala on tarkoitettu tilaaja- ja asiakaslähtöisissä AV-tuotannoissa kuvaus- ja valaisutehtävissä toimiville henkilöille, esimerkiksi elokuvaajille, pääkuvaajille, televisiokuvaajille ja valosuunnittelijoille.

Työympäristö voi olla esimerkiksi tv-studio, televisioyhtiö, tuotantoyhtiö, mainos- tai yritysvideoyhtiö, kunnallinen mediapaja tai muu vastaava yhteisö.

Toimenkuvaan voivat kuulua esimerkiksi uutis- ja ajankohtaisohjelmien, näytelmä- ja lyhytelokuvien, dokumenttielokuvien, animaatioiden, mainos- tai yritysvideoiden toteuttamiseen liittyvät tehtävät. Tutkinnon suorittaja toimii itsenäisesti teknis-taiteellisena asiantuntijana, työnjohtajana tai muuna suunnittelevana ja toteuttavana ammattihenkilönä. Hän voi toimia myös itsenäisenä yrittäjänä.

Kuvauksen ja valaisun osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Kuvauksen ja valaisun suunnittelu ja ilmaisu
- Kuvauksen ja valaisun työmenetelmät ja -välineet
- Kuvauksen ja valaisun tuotantoprosessit ja -ympäristö

7 § Kuvauksen ja valaisun suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee dramaturgian perusteet ja AV-kerronnan tyylilajit.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet sekä tuntee AV-kerronnan eri lajityypit ja ilmaisukeinot ja osaa käyttää niitä omassa työssään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee kuvaukseen ja valaisuun liittyvät ilmaisukeinot.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee valo- ja väriopin perusteet • hallitsee kuva- ja valokerronnan tyylit ja keinot ilmaisullisesti ja teknisesti • hallitsee kuvasommittelun, kuvakoot sekä kuvakerronnan dramaturgiset perusteet ja osaa käyttää niitä työssään • osaa äänikerronnan dramaturgian ja osaa käyttää niitä työssään • osaa valaista ja kuvata siten, että tallennettava AV-materiaali on kerronnallisesti kulloisenkin ohjelma- tai tuotetyypin mukainen.
Tutkinnon suorittaja osaa laatia tuotantoteknisen suunnitelman.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia käsikirjoituksen ja resursien mukaisen kuvaus- ja valaistus suunnitelman siten, että suunnitelma on realistinen ja toteuttamiskelpoinen • tuntee eri kameroiden, kuvausjärjestelmien sekä tallenneformaattien väliset eroavaisuudet ja osaa tehdä kuvaussuunnitelmia sen mukaisesti.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

8 § Kuvauksen ja valaisun työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee keskeiset työmenetelmät erilaisissa AV-tuotannoissa.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kuvaus-, äänitys- ja leikkausteknisen ammattisanaston ja komentokielen • hallitsee keskeisten ammattikäytössä olevien kuvaus-, valaisu- ja äänityslaitteiden ja -ohjelmistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet • osaa valita tilanteeseen tarkoituksenmukaisen laitteistokokonaisuuden • hallitsee keskeiset AV-tallennusjärjestelmät, tiedostomuodot ja tallenneformaatit • osaa värimäärittelyn sekä graafisen työn perusteet • tuntee hyvin televisiotyön, elokuva-tuotantojen sekä interaktiivisten viestimien työtapojen erovaisuudet • hallitsee mediatuotteen versioimiseen liittyvät toimet ja prosessit.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee keskeisiä ammattikäytössä olevia kuvaus-, valaisu- ja äänitekniisiä laitteita ja ohjelmistoja.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää alalla yleisesti ammattikäytössä olevia kuvaus- ja äänitekniisiä laitekokonaisuuksia ammattitaitoisesti tilanteen mukaisella tavalla • osaa valaista ammattitaitoisesti alalla yleisesti ammattikäytössä olevalla valaisukalustolla erilaisissa studio-, sisä- ja ulkokuvauksissa turvallisesti.

<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee laitteiston ylläpidon ja kytkemisen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee käytössään olevan laitteiston perustason ylläpidon ja kytkennät • hallitsee värilämpötilan sekä luonnonvalon ja keinovalon käytön kuvaustilanteissa • osaa kuvaustilanteessa ottaa huomioon äänityksen ja editoinnin tarpeet • tuntee mikrofonien ominaisuudet sekä osaa valita ja käyttää tarkoituksenmukaista äänityslaitteistoa • hallitsee kuvanauhureiden käytön ja tallennusformaatit sekä tuntee kuvansiirron ja kuvansiirtolaitteiston käytön ja toimintaperiaatteet • osaa käyttää yleisesti käytössä olevia editointi- ja kuvankäsittelyohjelmia.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee työnsä toteuttamiseen liittyvät toimet ja osaa tehdä jälkituotantosuunnitelmia.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee hyvin tuotannon eri-vaiheissa työskentelevien henkilöiden toimenkuvat ja työtehtävien sisällön • tuntee tuotannon eri vaiheet ja niissä käytettävän kaluston ja laitteiston • osaa laatia jälkituotantovaiheen kustannusarvioita ja valvoa tuotannon aikana kustannusten kertymistä • osaa ottaa huomioon tallennus- ja jakelumuodon vaatimukset työn toteutuksessa • hallitsee televisiotuotantojen, elokuvatuotantojen ja interaktiivisiin viestimiin tehtävien tuotantojen eroavaisuudet ja erityispiirteet sekä osaa tarvittaessa johtaa niihin liittyviä tuotannon suunnittelun ja hallinnan prosesseja • osaa tarvittaessa toimia kuvaus- ja/tai tuotantotiimin esimiehenä • osaa laatia kustannusarvion • tuntee alan työehtosopimukset ja osaa laatia työsopimuksen • tuntee hyvin työhönsä liittyvät tekijänoikeudet • hallitsee media-alan ammattisanaston ja komentokielen • osaa toimia ongelmatilanteissa sekä ratkaista niitä • hallitsee ammattitaitoisen ja tehokkaan aikataulujen ja budjetin mukaisen työskentelyn sekä huomioi oman ja muiden työntekijöiden jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa tarvittaessa toimia AV-tuotantoympäristössä esimiehenä.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tuottaa tarvittavaa kirjallista materiaalia hyvällä asiakiielellä • osaa omaan ammattinimikkeensä tehtäväalueeseen liittyvät verkostot, tuntee niiden toimintatavat, osaa

	<p>hankkia tietoa ja soveltaa sitä omassa työssään</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa toimia tilaaja- ja tilaaja-lähtöisissä tuotannoissa osana tuotantotiimiä tai esimiehenä • osaa tuottaa työtehtävissä tarvittavaa kirjallista materiaalia hyvällä asiatekniikalla • tuntee työyhteisön muiden jäsenten tehtävät ja osaa ottaa ne huomioon omassa työssään • osaa työskennellä sekä yksin että yhteistyöverkostoissa • osaa perustella tekemänsä ratkaisut ja raportoida työnsä • osaa kommunikoida selkeästi sekä työyhteisössään että asiakkaiden kanssa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatissa tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

KÄSIKIRJOITTAMISEN JA KONSEPTISUUNNITTELUN OSAAMISALA

Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun osaamisala on tarkoitettu tilaaja- ja asiakaslähtöisissä AV-tuotannoissa toimiville henkilöille, kuten käsi kirjoittajille, dramaturgeille, konseptisuunnittelijoille, copywriterille ja script editoreille.

Työympäristö voi olla esimerkiksi digitaalisen media-alan yritys (mm. TV-, Internet-, mobiili-, peli-, radio-, elokuva- tai digi-tv -tuotannot), mainostoimisto, lehtitalo, yrityksen tai julkisen hallinnon viraston viestintäosasto.

Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun suunnittelu ja ilmaisu
- Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun työmenetelmät ja -välineet
- Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun tuotantoprosessit ja -ympäristö

10 § Käsi kirjoittamisen ja konseptisuunnittelun suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee dramaturgian perusteet sekä audiovisuaalisen viestinnän, taiteen ja kulttuurin eri tyyllilajit.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet sekä tuntee AV-kerronnan eri lajityypit ja osaa käyttää niitä omassa työssään • hallitsee käsi kirjoittamisen ja dramatisoinnin periaatteet ja osaa soveltaa niitä omassa työssään • tuntee näyttelijäntyön perusteet ja henkilöohjauksen menetelmät oman työnsä edellyttämässä laajuudessa • tuntee elokuvan, musiikin ja pelien eri tyyllilajit oman työnsä edellyttämässä laajuudessa • tuntee arkkitehtuurin sekä taiteen ja kulttuurin eri tyyli suuntien ja aikakausien perusteet oman työnsä edellyttämässä laajuudessa.

<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee audiovisuaalisen ilmaisun ja kerronnan keinot ja menetelmät.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ääni- ja kuvakerronnan ilmaisulliset perusteet sekä osaa käyttää niitä omassa työssään • tuntee oman työnsä edellyttämässä laajuudessa kuvaus-, äänitys- ja leikkaustyön perusteet ja osaa huomioida niiden mahdollisuudet ja rajoitukset • hallitsee lineaarisen, non-lineaarisen ja interaktiivisen kerronnan.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaa että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

11 § Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee ammattimaisessa käytössä olevia laitteistoja ja ohjelmistoja.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisten AV-tekniisten tuotantovälineiden toimintaperiaatteet (mm. video-, filmi-, hdtv-, animaatio-, mobiili- ja verkko-tekniikat) ja niihin liittyvät erityispiirteet sekä osaa laatia niihin perustuvan käsikirjoituksen työnsä edellyttämässä laajuudessa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatilliset työmenetelmät.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työmenetelmät ja työprosessien erot eri viestintävälineissä

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee ohjelmaformaatit sekä hallitsee käsikirjoituksen versioimisen eri jakelukanaviin sopivaksi • hallitsee käsikirjoittajan ja konseptisuunnittelijan roolin erilaisissa mediatuotannoissa • hallitsee alan ammattisanaston ja dokumentoinnin • osaa laatia selkeitä kuvakäsikirjoituksia ja konseptikuvituksia tuotantoryhmälle • hallitsee mediatuotteiden muokkaamisen eri jakelumuotoihin sopivaksi • osaa hahmottaa tuotteen keskeisen sisällön ja muodon • hallitsee käsikirjoittamisen prosessin osa-alueet ja osaa käsikirjoittaa televisioon, radiolle, elokuvaan tai uusmediaan • osaa ottaa huomioon eri jakelutekniikoiden vaikutukset työtapoihin ja -menetelmiin • tuntee audiovisuaalisten tuotteiden eri jakelumuotojen erityispiirteet sekä osaa ottaa ne huomioon työn suunnittelussa • tuntee kuvallisen ilmaisun, graafisen suunnittelun ja audiovisuaalisen journalismin keinot ja osaa käyttää niitä työssään • osaa kirjoittaa sekä fiktiivisiä että faktakäsikirjoituksia ja konseptisuunnitelmia eri välineille.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

12 § Käsikirjoittamisen ja konseptisuunnittelun tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee digitaalisen viestintätuotteen tuotannon ja soveltaa sitä tietoa työssään.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää viestintäalan rakenteita ja toiminnan yhteiskunnassa • ymmärtää viestinnän eettisiä kysymyksiä ja niiden vaikutusta omaan työhönsä • ymmärtää media-alan lainsäädäntöä ja sopimusteknisiä ja oikeudellisia käytäntöjä sekä niiden vaikutuksia omaan työhönsä • tuntee eri medioiden tuotantoprosessien eroavaisuudet ja osaa ottaa ne huomioon työssään • tuntee digitaalisen tuotantotekniikan periaatteet ja tallenneformaattit sekä digitaalisen ja interaktiivisen jakelutekniikan periaatteet • osaa työskennellä ammattitaitoisesti ja tehokkaasti aikataulujen ja budjetin mukaisesti sekä huomioi jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät • osaa kommunikoida tilaajan tai ulkopuolisen tahon sekä työryhmän kanssa • osaa esiintyä luontevasti, selkeästi ja asiallisesti erityyppisissä työhön liittyvissä tilanteissa • osaa raportoida asiakkaalle ja hoitaa asiakasyhteydet.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee konseptisuunnittelun ja käsikirjoitusten tuotannon ja osaa soveltaa sitä tietoa työssään.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekijänoikeuslainsäädännön ja työehtosopimuksen • osaa ennakoida tuotantoon liittyviä riskitekijöitä

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa kirjoittaa työhönsä liittyvissä tilanteissa selkeää asiatekstiä • tuntee työyhteisön muiden jäsenten tehtävät ja eri tuotantomenetelmien eroavaisuudet sekä osaa ottaa ne huomioon omassa työssään • osaa laatia asiakaslähtöisen, vastaanottajakeskeisen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisen käsikirjoituksen ja konseptisuunnitelman • osaa soveltaa työssään erilaisia konseptisuunnittelu- ja käsikirjoitustekniikoita • hallitsee digitaalisen median käsikirjoitusprosessin eri vaiheet ja niiden vaikutuksen koko tuotantoprosessiin.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatin yhteydessä tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa käydä työhönsä liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansio-luettelon ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

OHJAUKSEN OSAAMISALA

Ohjaustyön osaamisala on tarkoitettu tilaaja- tai asiakaslähtöisissä AV-tuotannoissa tai työtehtävissä ohjaustyötä tekeville henkilöille, kuten tv-ohjaajille, reportaasi-ohjaajille, monikameraohjaajille, ulkotuotanto-ohjaajille, mainoselokuvaohjaajille, multimediaohjaajille, äänimainosohjaajille sekä esittely- tai yritysvideo-ohjaajille.

Työympäristö voi olla esimerkiksi digitaalisen media-alan yritys (mm. TV-, Internet-, mobiili-, peli-, radio-, elokuva- tai digi-tv -tuotannot), mainostoimisto, lehtitalo, yrityksen tai julkisen hallinnon viraston viestintäosasto.

Ohjauksen osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Ohjauksen suunnittelu ja ilmaisu
- Ohjauksen työmenetelmät ja -välineet
- Ohjauksen tuotantoprosessit ja -ympäristö

13 § Ohjauksen suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee dramaturgian perusteet sekä audiovisuaalisen viestinnän, taiteen ja kulttuurin eri tyyllilajit.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet sekä tuntee AV-kerronnan eri lajityypit ja osaa käyttää niitä omassa työssään • hallitsee käsikirjoittamisen ja dramatisoinnin periaatteet ja osaa soveltaa niitä omassa työssään • hallitsee näyttelijäntyön perusteet ja henkilöohjauksen menetelmät sekä osaa käyttää niitä omassa työssään • tuntee elokuvan, TV:n ja musiikin eri tyyllilajeja ja osaa soveltaa niitä omassa työssään • tuntee arkkitehtuurin sekä taiteen ja kulttuurin keskeiset tyyllisuunnat ja aikakaudet.
Tutkinnon suorittaja hallitsee audiovisuaalisen ilmaisun ja kerronnan keinot ja menetelmät.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kuva-, ääni- ja musiikki-dramaturgian keinot ja osaa käyttää niitä omassa työssään • hallitsee kuvaus-, valaisu-, äänitys- ja leikkaustyön perusteet ja osaa huomioida niiden mahdollisuudet ja

	<p>rajoitukset omassa työssään</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee lineaarisen, non-lineaarisen ja interaktiivisen kerronnan periaatteet • tuntee mediatuotteiden muokkauksen eri jakelumuotoihin sopivaksi • tuntee kuvallisen ilmaisun, graafisen suunnittelun ja audiovisuaalisen journalismin keinot ja osaa käyttää niitä työssään • tuntee käsikirjoitusprosesseja • tuntee kuva- ja äänikerronnan ilmaisumenetelmät ja -kerronnan keinot sekä osaa käyttää niitä työssään.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa laatia toteutus- ja työsuunnitelman.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee audiovisuaalisten tuotteiden eri jakelumuotojen erityispiirteet sekä osaa ottaa ne huomioon työn suunnittelussa • osaa laatia asiakaslähtöisen, vastaanottajakeskeisen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisen ohjaussuunnitelman ja kuvakäsikirjoituksen • osaa laatia käsikirjoituksen ja resurssien mukaisen kuvaus-, valaisu-, äänitys- ja leikkaussuunnitelman siten, että suunnitelma on realistinen ja toteuttamiskelpoinen • tuntee kuvaus-, äänitys- sekä jälki-tuotantotekniikan ja -ohjelmistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet ja osaa laatia niihin perustuvan tuotantoteknisen suunnitelman • osaa laatia toteutussuunnitelman, jossa eritellään tuotantoprojektin kustannukset, projektin vaatima aika ja henkilöstö sekä muut tarvittavat resurssit.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutus suunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

14 § Ohjauksen työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee ammattikäytössä olevien AV-tekniisten laitteiden ja ohjelmistojen mahdollisuudet ja rajoitukset.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa media-alan (kuvaus-, valaisu-, äänitys- ja leikkausteknisen) ammattisanaston • tuntee kuvan- ja äänenmuokkauksen, värimäärittelyn sekä graafisen työn perusteet • tuntee valaisutyön perusteet ja tietää mitä alalla yleisesti ammattikäytössä olevien kuvan- ja äänentallennusvälineiden käyttäjien tulee osata • tuntee alalla yleisesti ammattikäytössä olevaa kuvan- ja äänen jälkituotantolaitteistoa ja -ohjelmistoja • osaa käyttää tietokoneita, oheislaitteita ja ohjelmistoja sekä tietoteknisiä järjestelmiä ja sovelluksia niin, että suoriutuu työtehtävistään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatilliset työmenetelmät.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa yhdistää eri lähteistä tulevaa kuva- ja äänimateriaalia tilanteen ja käsikirjoituksen mukaisesti siten, että lopputulos on ohjelma- tai

	<p>tuotetyypin ja valitun tyylin ja jakelukanavan mukainen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita valmiista kuva- ja äänimateriaalista käyttötarkoitusta parhaiten tukevat otokset ja kohtauokset kulloisenkin ohjelma- tai tuotetyypin ja jakelukanavan mukaisella tavalla • tuntee työmenetelmät ja työprosessien erot eri viestintävälineissä • tuntee eri viestintävälineiden käyttämät keskeisimmät tiedostomuodot, pakkaustavat ja tallenneformaatit • osaa ottaa huomioon eri jakelutekniikoiden vaikutukset työtapoihin ja -menetelmiin.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

15 § Ohjauksen tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee erilaisten kuvaus-, äänitys- ja jälkituotantoprosessien tavoitteet, menetelmät ja työtavat.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee radio-, televisio-, elokuva- ja multimediatyön työtapojen eroavaisuudet ja osaa ottaa ne huomioon työssään • tuntee erilaisten AV-tekniisten tuotantovälineiden toimintaperiaatteet (mm. video-, filmi-, hdtv- ja

	<p>animaatiotekniikka) ja niihin liittyvät tuotannolliset erityispiirteet</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee lineaarisen ja non-lineaarisen leikkaustyön periaatteet • hallitsee yksikamera-, insertti- ja monikameratuotannon periaatteet ja osaa toimia niissä ohjaajana • osaa vastaanottaa työryhmän jäseniltä ideoita ja toimenpide-ehdotuksia työn laadun parantamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi • osaa kirjoittaa työhön liittyvissä tilanteissa asiakirja-, tiedotus- ja vastaavaa yhtenäistä tekstiä • osaa esiintyä luontevasti, selkeästi ja asiallisesti erityyppisissä työhön liittyvissä tilanteissa • tuntee yrityksensä tai yhteisönsä toiminta-ajatuksen ja keskeiset toimintaperiaatteet sekä osaa kytkeä ne oman ryhmänsä tai yksikkönsä työhön • osaa toimia kustannustietoisesti ja asiakaslähtöisesti • osaa ottaa työsuojelulliset näkökohdat huomioon työn organisoinnissa • tuntee alansa työehtosopimukset ja osaa soveltaa työsopimus-, työaika- ja yhteistoimintalain pääkohtia.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee audiovisuaalisten tuotantoprosessien perusteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää viestintäalan toiminnan yhteiskunnassa • tuntee sähköisen joukkoviestinnän järjestelmät ja eri jakelukanavien erityispiirteet • tuntee journalismin perusteet sekä audiovisuaalisen journalismin keinot • ymmärtää media-alan taloudellisia rakenteita ja toimintaperiaatteita sekä niiden vaikutuksia omaan työhönsä • ymmärtää viestinnän eettisiä kysymyksiä ja niiden vaikutuksia omaan työhönsä

	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää media-alan lainsäädäntöä sekä sopimusteknisiä ja oikeudellisia käytäntöjä sekä niiden vaikutuksia omaan työhönsä • hallitsee media-alan ammattisanaston ja osaa antaa selkeitä komentokielisiä ohjeita tuotantotekniselle henkilöstölle • tuntee työyhteisön muiden jäsenten tehtävät ja eri tuotantomenetelmien eroavaisuudet sekä osaa ottaa ne huomioon omassa työssään • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa ottaa huomioon tuotantoon liittyvän tekijänoikeus-, työsuojelusekä muun lainsäädännön ja säädökset • osaa työskennellä ammattitaitoisesti ja tehokkaasti aikataulujen ja budjetin mukaisesti sekä huomioi jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät • osaa ennakoida tuotantoon liittyvät riskit, analysoida omaa työtään sekä perustella tekemänsä ratkaisut.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatin yhteydessä tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin ja pystyy soveltamaan englanninkielisiä työhön liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käymään siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelon ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutus suunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

RADIOTYÖN OSAAMISALA

Radiotyön osaamisala on tarkoitettu radioalalla toimituksellisessa tai ääniteknisessä esimiesasemassa toimiville henkilöille, jotka työskentelevät esimerkiksi ammattinimikkeillä tekninen päällikkö, uutispäällikkö, toimituspäällikkö tai päätoimittaja.

Toimenkuvaan voi kuulua uutisten toimittamista ja lukemista, haastattelua, selostamista, lähetyksen ulosajoa, juontamista, tuotannon suunnittelua, työnjohtoa ja muiden tekemän työn arviointia.

Työympäristönä voi olla julkista yleisradiotoimintaa harjoittava yhtiö tai sen osa (esimerkiksi itsenäinen alueradio, kaupallinen paikallisradio tai ison radioyhtiön osasto tai toimitus).

Radiotyön osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Radiotyön suunnittelu ja ilmaisu
- Radiotyön työmenetelmät ja -välineet
- Radiotyön tuotantoprosessit ja -ympäristö

16 § Radiotyön suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee radionomaisen suullisen ja kirjallisen ilmaisun omien työtehtäviensä mukaisesti.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa kirjoittaa radioilmaisuun sopivaa tekstiä, joka kuulostaa luontevalta radiossa luettuna • osaa työstää muiden kirjoittaman tekstin radioilmaisuun sopivaksi tekstiksi, joka kuulostaa luontevalta radiossa luettuna.

<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee radion-omaisen kerronnan.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa puhua radiolähetyksessä selkeästi ja tarkoituksenmukaisesti niin, että kuulijalle muodostuu välitön käsitys puheena olevasta asiasta • hallitsee puheilmaisuuden perusteet ja osaa soveltaa niitä työtehtävissään.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida kriittisesti sekä oman työnsä että toisten työn journalistisia tuloksia.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida muiden tekemiä juontotai uutistekstejä • osaa arvioida muiden esiintymistä radiossa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee radiojournalismin perusteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tiedonkeruun menetelmät ja lähdekritiikin periaatteet hyvän lehtimiestavan mukaisesti • osaa etsiä oleellista tietoa ja karsia lähetykseen otettavaa materiaalia • hallitsee uutiskriteerit.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää radion luonteen viestimenä.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee radion ja muiden viestimien erityispiirteet ja erot (radio, televisio, painoviestintä, internet ja mobiiliviestintä).
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja tarkistaa radio-ohjelman toteutuksen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee radion juttutyyppeiden väliset erot • osaa eritellä lähetyksen tekniset vaatimukset sekä tuotanto-, aikataulu- ja kalustotarpeet • osaa laatia kuulijalähtöisen ohjelmakellon, lähetyksellisen tai muun ohjelmakellon suunnitelman • osaa esittää suunnitelman selkeästi ja hyvällä asiakiielellä • osaa tarkistaa toisen työntekijän tekemän radio-ohjelman toteutus-suunnitelman.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee kirjallisen esitystavan.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä kattavan, kielellisesti sujuvan kirjallisen esityksen radiotuotannon yksityiskohdista.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutus suunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

17 § Radiotyön työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee radioalan työprosessin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee radiolähettyksen tuotantoketjun ja sen työtehtävät • ymmärtää oman työnsä merkityksen tuotantoketjussa.
Tutkinnon suorittaja osaa käyttää alalla yleisesti käytössä olevia kannettavia äänityslaitteita.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää kannettaviin laitteisiin liittyvää äänitekniistä ammattisanastoa suomen ja englannin kielellä • tuntee äänityksen ja äänensiirron periaatteet, kuten mikrofoniin ominaisuudet ja erilaiset käyttötarkoitukset, sekä osaa valita tilanteeseen tarkoituksenmukaisen laitekokonaisuuden • osaa koota, kytkeä ja säätää äänityslaitteet • osaa laitteiden käyttäjätason ylläpidon.
Tutkinnon suorittaja hallitsee yleisesti ammattikäytössä olevien editointilaitteiden ja -ohjelmien yleiset ja yhteiset toimintaperiaatteet ja osaa	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää radiotyössä yleisesti ammattikäytössä olevaa äänitysosemaa ammattitaitoisesti

<p>käyttää sujuvasti ainakin yhtä sovellusta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää editointiohjelmiin liittyvää äänitekniistä ammattisanastoa suomen ja englannin kielellä • hallitsee yleisimmät audiotiedostomuodot ja pakkaustavat • osaa leikata aineiston lähetyksuntoon nopeasti ja virheettömästi • osaa neuvoa ja ohjata muita työntekijöitä editointilaitteiden ja -ohjelmien käytössä sekä tarkistaa lopputuloksen.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee yleisesti ammattikäytössä olevien lähetyslaitteiden ja -ohjelmien yleiset ja yhteiset toimintaperiaatteet ja osaa käyttää sujuvasti ainakin yhtä sovellusta.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää lähetysohjelmiin liittyvää äänitekniistä ammattisanastoa suomen ja englannin kielellä • osaa valmistella lähetykslistan ammattimaista sovellusohjelmaa hyväksikäyttäen.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee lähetystarkkaamon laitetyyppit ja osaa soveltaa niitä asianmukaisesti.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tarkkailla ohjelman äänimateriaalia siten, että puheen ja musiikin voimakkuussuhteet ovat tasapainossa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee suorassa radiolähetyksessä lähetykslistan avulla tehtävät tekniset toimenpiteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ajaa ulos lähetyksen lähetykslistan mukaisesti lähetyksenhallintaohjelmalla joko täydellistä tai osittaista automaatiota käyttäen.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee suorassa radiolähetyksessä käsikäyttöisesti, ilman erillistä lähetyksenhallintaohjelmaa, tarvittavat tekniset toimenpiteet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää mikrofonia, ajaa CD:n ja vinyylilevyn lähetykseen sekä seurata ja tulkita lähtevän ohjelman tasomittareita ohjelmatyyppin mukaisesti • osaa neuvoa ja ohjata muita työntekijöitä lähetykskaluston käytössä sekä tarkistaa lopputuloksen.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

18 § Radiotyön tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella, toteuttaa ja ohjata radiohaastattelun.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa rajata haastattelun aihepiirin ja suunnitella jutun rakenteen • osaa suunnitella haastattelun teknisen toteutuksen • osaa ohjeistaa haastattelun teknisen toteutuksen toisille.
Tutkinnon suorittaja osoittaa haastattelun teossa vuorovaikutus-, kommunikointi- ja ryhmätyötaitoja.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa toteuttaa haastattelun ammattitaitoisesti ja hyvän lehtimiestavan mukaisesti.
Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida radiolähetyksen.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa tutustua ennakolta lähetyksen sisältöön (tuntikello, musiikki, studiohaastattelut ja ulkotuotantoinsertit) • osaa juontaa ja ajaa ulos lähetyksen • osaa toteuttaa lähetyksen ammattitaitoisesti ja hyvän lehtimiestavan mukaisesti • osaa täyttää Teosto- ja Gramex-raportit • tuntee musiikin tyylilajeja ja osaa käyttää niitä omissa työtehtävissään

	<ul style="list-style-type: none"> • pystyy arvioimaan muiden tekemiä radiolähetystyksiä.
Tutkinnon suorittaja hallitsee radiolähetysten audiosisällön versioinnin muihin viestimiin.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee äänitteiden versioinnin periaatteet ja tekniset mahdollisuudet muunnettaessa valmista radiotallennetta muihin käyttötarkoituksiin • hallitsee tekijänoikeuksien perusteet.
Tutkinnon suorittaja pystyy erittelemään esimiesasemassa toimiessaan oman työnsä ja alaistensa työn merkitystä alalle.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suhteuttaa oman työnsä merkityksen muuhun tiedonvälitykseen • pystyy arvioimaan muiden tekemiä töitä • osaa selittää toiselle työntekijälle työn merkitystä ja opastaa työn erittelyyn.
Tutkinnon suorittaja hallitsee esimiesaseman ja sen velvoitteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ergonomian ja työturvallisuuden perusteet • ymmärtää työtehtäviinsä liittyvät yritystaloudelliset näkökohdat ja vaatimukset • tuntee työläinsäädäntöä työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa • hallitsee ja kykenee soveltamaan tuotantoryhmän johtamisen periaatteita • osaa ohjata ja opastaa työryhmän muita jäseniä sekä toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • pystyy arvioimaan muiden työntekijöiden työsuorituksia.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itse-arviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

TUOTANNON JA PROJEKTINHALLINNAN OSAAMISALA

Tuotannon osaamisala on tarkoitettu AV-tuotannon erilaisissa tuotannollisissa tehtävissä toimiville henkilöille, kuten esimerkiksi tuottajille, tuotantopäälliköille, apulaisohjaajille, kuvauspäälliköille, teknisille tuottajille ja projektipäälliköille.

Työympäristö voi olla esimerkiksi digitaalisen media-alan yritys (mm. TV-, Internet-, mobiili-, peli-, radio-, elokuva- tai digi-tv -tuotannot), mainostoimisto, lehtitalo, yrityksen tai julkisen hallinnon viraston viestintäosasto.

Tuotannon ja projektinhallinnan osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Suunnittelu ja ilmaisu tuotannossa
- Tuotannon työmenetelmät ja -välineet
- Tuotannon tuotantoprosessit ja -ympäristö

19 § Suunnittelu ja ilmaisu tuotannossa

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee AV-viestinnän dramaturgian perusteet, erityyllilajit, menetelmät ja ilmaisukeinot.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet sekä tuntee AV-kerronnan eri lajityypit ja osaa käyttää niitä omassa työssään • tuntee lineaarisen ja non-lineaarisen kerronnan perusteet • tuntee käsikirjoittamisen ja dramatisoinnin periaatteet • tuntee näyttelijäntyön perusteet ja henkilöohjauksen menetelmät oman työympäristönsä vaatimassa laajuudessa • tuntee elokuvan ja musiikin erityyllilajit.

Tutkinnon suorittaja hallitsee äidinkieliensä ja ammattisanaston.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee äidinkieliensä ja ammattisanaston ammattiin liittyvissä kirjallisissa ja suullisissa ilmaisu-tilanteissa.
Tutkinnon suorittaja hallitsee tuotannon kokonaissuunnittelun.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee media-alan rakenteet ja toiminnan • hallitsee tallennus- ja jakelumuodon vaatimukset ja osaa ottaa ne huomioon työn suunnittelussa • osaa laatia asiakaslähtöisen, vastaanottajakeskeisen ja käytettävissä olevien resurssien mukaisen toteutus suunnitelman, kustannusarvion ja aikataulun.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

20 § Tuotannon työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee AV- tai pelituotannon työprosessit ja toimintatavat.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee työssään tarvittavat työkalut ja tekniikat • tuntee kuvaus-, äänitys- ja leikkausteknisen tai vastaavan pelituotannon ammattisanaston.

<p>Tutkinnon suorittaja osaa valita tarkoituksenmukaisen teknisen tuotantotavan sekä laatia tuotantoteknisen suunnitelman.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ammattikäytössä olevien kuvaus-, äänitys- sekä jälkituotantotekniikan ja -ohjelmistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet • tuntee kuvaus-, äänitys- ja valaisutyön perusteet • tuntee kuvan- ja äänenmuokkauksen, värimäärittelyn sekä graafisen työn perusteet • osaa mediatuotteen versioimiseen liittyvät toimet ja prosessit sekä tietää siihen eri jakelukanavilla liittyvät juridiset vaatimukset.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

21 § Tuotannon tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee tuotannon suunnitteluun ja hallintaan liittyvät prosessit.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia tuotannolle aikataulun ja tuotantosuunnitelman • osaa laatia tuotannolle tai sen osalle kustannusarvion • osaa seurata tuotannon aikana kustannusten kertymistä • tietää, mihin tuotantosuunnitelmassa tulee vaikuttaa kustannustason korjaamiseksi sekä osaa tehdä

	<p>muutoksen vaatimat korjaukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa raportoida kustannuksista rahoittajille • osaa dokumentoida prosessin eri vaiheet.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee kotimaiseen AV- tai pelituotantoon liittyvät sopimukset ja tekijänoikeudet.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kotimaisen sopimuskäytännön AV- tai pelituotannoissa • osaa laatia perussopimuksen tuotannon tuottajan, rahoittajan, levittäjän ja alihankkijan välille • osaa käyttää asiantuntijapalveluita sopimusten laadinnassa • hallitsee alan työehtosopimukset sekä osaa laatia työsopimuksen ja välikirjan • hallitsee alaa koskevan tekijänoikeuslainsäädännön.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee AV- tai pelituotantojen toimintaympäristön.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee asiakasyhteyksien hoitamisen, osaa ottaa huomioon asiakkaan tarpeet • hallitsee omaan ammattinimikkeensä tehtäväalueeseen liittyvät verkostot, tuntee niiden toimintatavat, osaa hankkia tietoa ja soveltaa sitä omassa työssään.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee audiovisuaaliset tuotantoprosessit.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee media-alan ammattisanaston ja kielen ammattiin liittyvissä kirjallisissa ja suullisissa ilmaisutilanteissa • osaa antaa selkeitä komentokielisiä ohjeita tuotantotekniselle henkilöstölle • osaa ottaa huomioon tuotantoon liittyvän tekijänoikeus-, työsuojelusekä muun lainsäädännön ja säädökset • osaa työskennellä ammattitaitoisesti ja tehokkaasti aikataulujen ja budjetin mukaisesti sekä huomioida jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa ennakoida tuotantoprosessiin liittyvät riskit • osaa toimia ongelmatilanteissa sekä ratkaista niitä • osaa analysoida omaa työtään ja perustella tekemänsä ratkaisut sekä kehittää omaa työtään ja ammattitaitoaan.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee audiovisuaalisten tuotantoprosessien johtamisen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia työryhmän vetäjänä, kommunikoida sen kanssa ja kantaa vastuuta tekemistään valinnoista ja päätöksistä • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa toimia luovasti ja yhteistyökykyisesti ohjaajan ja muiden tuotantoon osallistuvien kanssa sekä esittää työryhmälle tuotannolliset rajoitukset ja vaatimukset sekä mahdollisuudet • hallitsee hyvin tuotannon eri vaiheissa työskentelevien henkilöiden toimenkuvat ja työtehtävien sisällön • hallitsee televisiotyön, elokuvatyön ja interaktiivisiin viestimiin tehtävien tuotantoprosessien eroavaisuudet ja erityispiirteet sekä osaa tarvittaessa johtaa niihin liittyviä tuotannon suunnittelun ja hallinnan prosesseja.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatissaan tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

VERKKOVIESTINNÄN OSAAMISALA

Verkkoviestinnän osaamisala on tarkoitettu tilaaja- ja asiakaslähtöisissä digitaalisen viestinnän tuotannossa toimineille henkilöille, joiden työtehtäviin sisältyy myös projektinhallintaa ja johtamista.

Ammattinimike voi olla esimerkiksi tuottaja, projektipäällikkö, projektikoordinaattori, konseptisuunnittelija, tekninen tuotantopäällikkö, ohjelmistosuunnittelija, www-suunnittelija tai www-tiedottaja.

Toimenkuvaan voivat kuulua digitaalisen median suunnitteluun, johtamiseen, projektinhallintaan ja asiantuntijuuteen liittyvät työtehtävät. Tutkinnon suorittaja voi toimia myös itsenäisesti suunnittelevana ja toteuttavana ammattihenkilönä tai itsenäisenä yrittäjänä.

Työympäristö voi olla esimerkiksi digitaalisen median sisältötuotannon yritys (mm. Internet-, mobiili- ja digi-tv -tuotannot), it-yritys, ohjelmistoyritys, mainostoimisto, lehtitalo, yrityksen tai julkinen hallinto.

Verkkoviestinnän osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Verkkoviestinnän suunnittelu ja ilmaisu
- Verkkoviestinnän työmenetelmät ja -välineet
- Verkkoviestinnän tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa soveltaa työssään erilaisia konseptisuunnittelu- ja käsikirjoitustekniikoita.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • Hallitsee konseptisuunnittelun ja käsikirjoitusten tuotannon ja osaa soveltaa sitä tietoa työssään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee digitaalisen median käsikirjoitusprosessin eri vaiheet ja niiden vaikutuksen koko tuotantoprosessiin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuvallisen ilmaisun, graafisen suunnittelun ja audiovisuaalisen journalismin keinot sekä AV-kerronnan eri tyyllilajit ja osaa käyttää niitä työssään • tuntee tarinankerronnan ja dramaturgian perusteet • tuntee elokuvan ja tietokonepelien eri tyyllilajit ja hyödyntää tunteustaan työtehtävissään.
Tutkinnon suorittaja hallitsee käyttöliittymä-, vuorovaikutus- ja käytettävyyssuunnittelun viestintätuotteiden tuotannoissa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee teknisesti toimivan ja visuaalisesti tarkoituksenmukaisen ulkoasun ja käyttöliittymän suunnittelun, jossa on huomioitu tuotteen tai palvelun käyttötarkoitus, kohde-ryhmä ja vuorovaikutteisuus.
Tutkinnon suorittaja hallitsee rakenne- ja informaatioarkkitehtuuri-suunnittelun viestintätuotteiden tuotannossa.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • soveltaa rakenne-, informaatioarkkitehtuuri- ja käytettävyyssuunnittelun periaatteita viestintätuotteiden tuotannossa ja osaa ottaa huomioon myös tuotteen jatkokehittelyn.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta

vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

23 § Verkkoviestinnän työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee ammattimaisessa käytössä olevia laitteisto- ja ohjelmistokokonaisuuksia.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee eri laitteiden ja ohjelmien käyttämisen ja osaa soveltaa sitä taitoa työprosessin eri vaiheissa • hallitsee tietotekniikan ja ohjelmoinnin perusteet.
Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella ja ohjeistaa sisällöllisesti ja teknisesti laadukkaiden tuotteiden valmistukseen liittyvät työmenetelmät.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ammattimaiset työmenetelmät, alan ammattisanaston ja dokumentoinnin • osaa ohjeistaa tuotannollista työtä ja laatia selkeitä kuvakäsikirjoituksia ja konseptikuvituksia tuotantoryhmälle.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee digitaalisen viestintätuotteen tuotantoprosessin ja soveltaa sitä tietoa työhönsään.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää viestintäalan rakenteita ja toiminnan yhteiskunnassa • ymmärtää viestinnän eettisiä kysymyksiä ja niiden vaikutusta omaan työhönsä • tuntee työmenetelmät ja työprosessien erot eri viestintävälaineissä • hallitsee viestintätuotteen suunnittelun, toteutuksen ja testauksen eri käyttöympäristöissä osana koko tuotantoprosessia • osaa laatia tuotannolle tarjouksen, aikataulun, projektisuunnitelman ja kustannusarvion sekä osaa seurata tuotannon aikana kustannusten kertymistä • osaa raportoida asiakkaalle ja hoitaa asiakasyhteydet • osaa laatia tuotantosopimukset • tuntee tekijänoikeuslainsäädännön ja työehtosopimuksen • osaa ennakoida tuotantoon liittyviä riskitekijöitä • osaa kirjoittaa työhönsä liittyvissä tilanteissa selkeää asiatekstiä • osaa esittää asiansa ymmärrettävästi asiakkaalle, työnantajalle ja muille työyhteisön jäsenille • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa ottaa huomioon työsuojelulliset näkökohdat työn organisoinnissa.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatin yhteydessä tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää hyvin englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja tiedotusluonteista tekstiä • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä

	neuvotteluja englannin kielellä <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.
Tutkinnon suorittaja tietää julkaisukanavien erot ja hallitsee versioinnin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida ja selittää eri julkaisukanavien eroja ja merkityksiä • osaa siirtää valmiin ja testatun tuotteen jakelukanavaan • hallitsee työtiedostojen versionhallinnan • hallitsee oikeiden tallennus- ja jakelumuotojen käyttämisen eri medioissa • tuntee eri viestintävälineiden käyttämät keskeisimmät tiedostomuodot.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

VIRTUALISOINNIN OSAAMISALA

Virtualisoinnin osaamisala on tarkoitettu tilaaja- tai asiakaslähtöisissä kolmiulotteiseen tietokonegrafikkaan pohjautuvissa AV-tuotannoissa toimiville henkilöille, jotka keskittyvät kolmiulotteisiin visualisointeihin ja animointeihin, visuaalisten erikoistehosteiden jälkituotantoihin sekä vuorovaikutteisen multimedian ja virtuaalimaailmojen suunnitteluun sekä toteutukseen.

Tutkinnon suorittaja voi työskennellä esim. peliyrityksessä, virtuaalilavastajana, mainostoimistossa, digimediayrityksessä, animaatioyrityksessä, teollisena mallintajana tai arkkitehtuuritoimistossa. Hänen työnimikkeenään tai työnkuvanaan

voi olla esimerkiksi 3D-mallintaja tai -animaattori, teollinen mallintaja tai kenttäsuunnittelija (level designer).

Virtualisoinnin osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Virtualisoinnin suunnittelu ja ilmaisu
- Virtualisoinnin työmenetelmät ja -välineet
- Virtualisoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

25 § Virtualisoinnin suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa sisältösuunnittelun perusteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee työskentelyn sisältösuunnittelutyöryhmässä • tietää tarinankerronnan, käsikirjoittamisen ja dramaturgian perusteet • tietää AV-kerronnan eri lajityypit ja osaa käyttää niitä omassa työssään • hallitsee eri jakelukanavat työssään • tietää kuvanveiston, kuvataiteen, arkkitehtuurin, elokuvan tai tietokonepelien tyylilajit työnsä edellyttämässä laajuudessa • hallitsee ja osaa valita kerrontaa parhaiten tukevat eri visualisointi-, animointi- ja multimediatekniikat.
Tutkinnon suorittaja hallitsee suullisen ja kirjallisen ilmaisun omien työtehtäviensä mukaisesti.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää hyvää asiakieltä • osaa esiintyä luontevasti, selkeästi ja asiallisesti erityyppisissä työhön liittyvissä tilanteissa.
Tutkinnon suorittaja hallitsee tuotannon toteutuksen suunnittelun.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee asiakaslähtöisten suunnitelmien laatimisen • hallitsee aikataulujen ja kustannusarvioiden laatimisen • hallitsee toteutus- ja työsuunnitelman laatimisen • hallitsee tuotantoteknisen suunnitelman laatimisen

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee riskianalyysin laatimisen • osaa laatia ja tulkita selkeitä kuva-käsikirjoituksia, konseptikuvituksia ja briiffejä • osaa tulkita käsikirjoituksia.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

26 § Virtualisoinnin työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammattikäytössä olevilla laitteisto- ja ohjelmistokokonaisuuksilla työskentelemisen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee kolmiulotteisen mallintamisen sekä yksittäisten mallien että virtuaaliympäristöjen osalta • hallitsee kolmiulotteisten mallien animoinnin • hallitsee virtuaalivalaisutekniikat • hallitsee kuvien ja animaatioiden laskennan tilanteeseen sopivalla tavalla • hallitsee työssä tarvittavien kuva-, ääni- ja muun materiaalin yhdistämisen • hallitsee eri ohjelmien ja laitteistojen käyttämisen työprosessin eri vaiheissa ja osaa soveltaa näitä omissa työtehtävissään.

<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee julkaisukanavien erot sekä tallennus- ja jakelumuodot.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida ja selittää eri julkaisukanavien eroja ja merkityksiä • hallitsee työmenetelmät ja työprosessien erot eri viestintävälineissä työnsä edellyttämässä laajuudessa • hallitsee työtiedostojen versionhallinnan • hallitsee oikeiden tallennus- ja jakelumuotojen käyttämisen eri viestimissä.
--	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutus suunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

27 § Virtualisoinnin tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee tuotantoprosessin omassa työssään sekä tuntee muut audiovisuaalisten tuotantojen ja multimedian tuotantoprosessit.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa projektinhallinnan perusteet ja ymmärtää niiden merkityksen tuotantoprosesseissa • hallitsee ammattimaisen toiminnan osana tuotantoprosessia • tietää työyhteisön jäsenten tehtävät • tietää yrityksensä tai yhteisönsä toiminta-ajatuksen ja keskeiset toimintaperiaatteet • hallitsee asiakaslähtöisen ja kustannustehokkaan työskentelytavan sekä osoittaa ongelmanratkaisukykyä

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon työsuojejlulliset näkökohdat työn organisoinnissa • tietää alansa työehtosopimukset ja osaa soveltaa työsopimus-, työaika- ja yhteistoimintalain pääkohtia • osaa arvioida oman työnsä merkityksen osana tuotantoprosessia • hallitsee ammattimaiset työmenetelmät ja osaa soveltaa niitä omissa työtehtävissään • hallitsee alan ammattisanaston • hallitsee dokumentoinnin ja raportoinnin • osaa ohjeistaa ja perehdyttää tuotannollista työtä sekä toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • tuntee muut audiovisuaaliset tuotantoprosessit.
<p>Tutkinnon suorittaja tietää media-alan toiminnan yhteiskunnalliset merkitykset.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää oman toimialansa toiminnan ja rakenteet osana viestintäkenttää • tuntee media-alan lainsäädäntöä sekä oikeudellisia ja sopimusteknisiä käytäntöjä oman työnsä edellyttämässä laajuudessa • ymmärtää viestinnän eettisiä kysymyksiä ja niiden vaikutusta omaan työhönsä.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatin yhteydessä tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää ja osaa soveltaa työhön liittyviä englanninkielisiä asiakirjoja ja ohjeita • osaa esitellä ja johtaa työhönsä liittyviä asioita englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

ÄÄNITYÖN OSAAMISALA

Äänityön osaamisala on tarkoitettu tilaaja- ja asiakaslähtöisissä AV-tuotannoissa itsenäisissä johtotehtävissä toimiville äänityön tekijöille, kuten radion tai television erikoistarkkailijoille, teatterin äänisuunnittelijoille, musiikkiäänittäjille, televisio- ja elokuvatuotannon äänisuunnittelijoille, saliaänisuunnittelijoille ja masteroijille.

Toimenkuvaan voivat kuulua ääniryhmän esimiehenä toimiminen, äänisuunnittelu, äänitekniisten ratkaisujen tarjoaminen tilaajalle tai asiakkaalle, äänittäminen sekä äänitteiden siirto-, tallennus- ja muokkaustehtävät joko liikkuvaan kuvaan liittyen (AV-tuotantona) tai siitä erillisenä (audiotuotantona).

Työympäristönä voi olla esimerkiksi kuvausryhmä, kiinteät studiotilat, teatteri tai erillisen audioalan yrityksen toimitilat.

Äänityön osaamisala muodostuu kolmesta tutkinnon osasta:

- Äänityön suunnittelu ja ilmaisu
- Äänityön työmenetelmät ja -välineet
- Äänityön tuotantoprosessit ja -ympäristö

28 § Äänityön suunnittelu ja ilmaisu

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja osaa audiovisuaalisen kerronnan menetelmät.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa AV-kerronnan lajityyppisiä omien työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa • hallitsee äänikerronnan ilmaisulliset perusteet ja osaa käyttää niitä omista työtehtävissään.
Tutkinnon suorittaja tuntee musiikin tyylit ja käytön.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee hyvin musiikin tyyllilajeja,

	<p>hallitsee musiikin tehokeinoja ja osaa soveltaa niitä omissa työtehtävissään</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuuntelun perusteella eritellä sekä musiikin rytmistä ja harmonista rakennetta että sen teknistä toteutusta • osaa nuottien lukemisen perusteet.
Tutkinnon suorittaja hallitsee äänityön teknis-taiteelliset perusteet.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tarkkailla ääntä siten, että puheen, musiikin ja muiden ohjelma-ainesten voimakkuussuhteet ovat keskinäisessä tasapainossa erilaisissa kuuntelutilanteissa • osaa arvioida ja muokata tallennettavan tai käsiteltävän äänen taajuussisältöä, dynamiikkaa ja etäisyysvaikutelmaa tuotannon tavoitteiden mukaisesti.
Tutkinnon suorittaja osaa laatia tuotantoteknisen suunnitelman.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa eritellä äänityksen tekniset vaatimukset sekä tuotanto-, aika-taulu- ja kalustotarpeet • osaa esittää tuotantosuunnitelman selkeästi ja hyvällä asiakielellä • osaa tarkistaa ja korjata muiden tekemiä tuotantosuunnitelmia.
Tutkinnon suorittaja hallitsee kirjallisen esitystavan.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä kattavan, kielellisesti sujuvan ja virheettömän kirjallisen esityksen äänituotannon yksityiskohdista.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluiin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

29 § Äänityön työmenetelmät ja -välineet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tuntee oman alansa työprosessin.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee äänitetekniikan tuotantoketjun omalla alallaan • ymmärtää oman työnsä merkityksen tuotantoketjussa • osaa toimia sekä itsenäisesti että työryhmässä.
Tutkinnon suorittaja hallitsee ammattimaisten äänitys- ja tarkkailutilanteiden elektronis-akustisen teorian perusteet.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee äänitysakustiikan merkityksen äänityön kannalta ja osaa soveltaa tietoa työssään • tuntee akustisen äänen ja audion mittayksiköt ja mittauskäytännöt sekä kuuntelemalla tehdyn laadun-tarkkailun psykologiset ja tekniset periaatteet.
Tutkinnon suorittaja hallitsee äänitys- ja toistolaitteiden teknisen teorian.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee mikrofoniin, miksereiden, tallentimien, audiosiirtotien, taajuuskorjainten, dynamiikka-prosessoreiden sekä tehoste- ja kuuntelulaitteiden käyttöön liittyvän teorian.
Tutkinnon suorittaja hallitsee ammatilliset työmenetelmät.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa koota ja kytkeä äänitys- tai äänentoistolaitteet ja osaa valita tilanteeseen tarkoituksenmukaisen laitteistokokonaisuuden • hallitsee mikrofoniin toimintaperiaatteet ja käyttötarkoitukset sekä osaa valita ne äänitystilanteen mukaisesti • tuntee mikrofoniin sijoittelun ja äänitysetäisyyden periaatteet

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää jotain alalla yleisesti ammattikäytössä olevaa mikseriä ja äänenmuokkauksen oheiskalustoa • osaa käyttää jotain alalla yleisesti ammattikäytössä olevaa äänityöasemaa • tuntee digitaalisen ääntallennuksen periaatteet ja tallenneformaattit sekä jakelutekniikan periaatteet • osaa muokata tallennettua ääntä ja korjata sen korjattavissa olevat virheet.
Tutkinnon suorittaja hallitsee äänityksen teknis-taiteellisten tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat työmenetelmät.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää äänen voimakkuusvaihteluun vaikuttavia laitteita (kompressoreita ja limittereitä) ohjelmadynamiikan taiteellisten tavoitteiden mukaisesti • osaa muokata äänen etäisyysvaikutelmaa teknisin keinoin (korjainten tai tehostelaitteiden avulla) • ymmärtää kuuntelulaitteiston vaikutuksen äänityöhön.
Tutkinnon suorittaja hallitsee äänitetyn aineiston merkityssisällön toimituksellisen jäsentelyn.	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita valmiista äänimateriaalista käyttötarkoitusta parhaiten tukevat otokset kulloisenkin ohjelma- tai tuotetyypin sekä valitun tyylilajin ja jakelukanavan mukaisella tavalla • osaa yhdistää eri lähteistä saatua audiomateriaalia siten, että äänikerronta on yhtenäistä ja että se video- tai monimediatuotannossa tukee kuvakerrontaa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluihin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

30 § Äänityön tuotantoprosessit ja -ympäristö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja hallitsee oman alansa tuotantoprosessin tavoitteet, menetelmät ja työtavat.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää tuotannon eri vaiheet ja työtehtävät • hallitsee media-alan ammattisanaston ja komentokielen • ymmärtää viestinnän eettisiä kysymyksiä ja niiden vaikutusta työhönsä • tuntee tarjous- ja tuotantosopimuskäytännöt ja tekijänoikeuslain-säädännön • osaa tuottaa selkeää työhönsä liittyvää kirjallista materiaalia • osaa esittää asiansa ymmärrettävästi asiakkaalle, työnantajalle ja muille työyhteisön jäsenille.
Tutkinnon suorittaja osaa suhteuttaa oman työnsä muuhun tuotantoketjuun tai työryhmään.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää osuutensa koko tuotantoprosessissa ja osaa työskennellä itsenäisesti • osaa työskennellä ammattitaitoisesti ja tehokkaasti aikataulujen ja budjetin mukaan • osaa analysoida omaa työtään ja perustella tekemänsä ratkaisut.
Tutkinnon suorittaja hallitsee esimiesaseman velvoitteet työryhmän esimiehenä toimiessaan.	Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia tuotantoryhmän esimiehenä • osaa toimia päävastuullisena perehdyttäjänä ja ohjaajana työpaikkakoulutuksessa • osaa huomioida työntekijöiden

	<p>jaksamiseen ja ergonomiaan liittyvät tekijät</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee äänityksen ja muiden työtehtävien riippuvuuden toisistaan ja osaa selittää äänityön tavoitteet muulle työryhmälle • osaa ottaa huomioon tuotantoon liittyvän työ-, työturvallisuus-, työsuojelu- ja muun lainsäädännön sekä muut säädökset sekä esimiestehtävissä ollessaan valvoa säädösten noudattamista • osaa ennakoida tuotantoon liittyvät riskit.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee ammattissa tarvittavan englannin kielen.</p>	<p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää englanninkielisiä työhönsä liittyviä asiakirjoja, käyttö- ja ylläpito-ohjeita ja teoreettisia tekstejä • osaa selittää englanninkielisen ammattitekstin merkityksen suomeksi • osaa johtaa työhönsä liittyvää toimintaa sekä käydä siihen liittyviä neuvotteluja englannin kielellä • osaa laatia englanninkielisen ansioluettelonsa ja kuvailla omaa ammattiosaamistaan englanniksi • pystyy käyttämään englantia työryhmän komentokielenä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttöympäristön tulee olla todellinen työympäristö ja näytöissä käytetyn tuotantotekniikan yleisesti ammattikäytössä olevaa. Näyttöjen tulee olla monipuolisia, ja ne tulee toteuttaa tilaaja- ja asiakaslähtöisessä toiminnassa.

Tutkinnon osan näyttönä toimivat alaan liittyvät keskeiset työtehtävät, työnäyteportfolio, kirjalliset tuotanto- tai toteutussuunnitelmat sekä niiden perustelut, toteutusraportit ja -analyysit.

Näytössä tulee arvioida samanaikaisesti sekä osaamisalan ammattilaiselta vaadittavaa ydinosaamista että tutkinnon suorittajan erityistaitoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota tutkinnon suorittajan työtapoihin ja kykyihin arvioida työtään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Näyttöä täydennetään keskusteluin, joissa tarkennetaan ja täsmennetään tutkinnon suorittajan kykyjä kyseisellä ammattialueella. Tutkinnon suorittajan itsearviointia käytetään hyväksi arviointipäätöksiä tehtäessä.

B. VAPAAEHTOINEN TUTKINNON OSA

31 § Yrittäjyys

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia henkilökohtaisia ominaisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti yrittäjänä sekä suunnitella kehittymistarpeitaan.</p>	<p>Oman osaamisen ja kehittymisen arviointi Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida realistisesti omaa ammattitaitoaan ja osaamistaan • osaa laatia henkilökohtaisen kehittymissuunnitelman • osaa luoda itseään ja yritystään tukevan verkoston keskeisten sidosryhmien kanssa • osaa hyödyntää asiantuntijapalveluja liiketoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen liittyvissä kysymyksissä.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa laatia liikeidean, perustella sen lähtökohtia, tarkastella sitä kriittisesti sekä visioida sen tulevaisuutta.</p>	<p>Liikeidean määrittely Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia liikeidean ja määritellä yrityksen toiminta-ajatuksen sekä tehdä siitä kirjallisen kuvauksen • osaa perustella liikeidean suhteessa oman alan kilpailu- ja markkina-tilanteen kehittymiseen ja taloudellisiin ympäristötekijöihin • osaa analysoida liikeideaansa suhteessa muihin alan toimijoihin • osaa arvioida liikeidean kannattavuutta • osaa määritellä asiakasryhmät ja niiden tarpeet • osaa arvioida tuotteiden ja palveluiden laatua ja kilpailukykyisyyttä • osaa valita yritysmuodon ja perustella valintansa rahoituksellisesti ja verotuksellisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella yrityksen taloutta.</p>	<p>Talouden suunnittelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa määrittää, mitkä tekijät vaikuttavat yritystoiminnan tulokseen ja

	<p>seurata, miten tulos kehittyy</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ja seurata rahan käyttöä ja rahan lähteitä • osaa hinnoitella tuotteet tai palvelut kannattavasti ja ottaa kannattavuuden huomioon muussa yritystoiminnassa.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa suunnitella yrityksen markkinointia.</p>	<p>Markkinoinnin suunnittelu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia yrityksen tuotteiden ja palveluiden markkina-analyysin ja markkinointisuunnitelman • osaa määritellä markkinoinnin kohteet ja asiakasryhmät • osaa ottaa tuotteiden ja palveluiden kilpailutekijät huomioon markkinoinnin suunnittelussa • tuntee lain julkisista hankinnoista ja ottaa sen huomioon markkinoinnissaan.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee liiketoimintasopimuksiin liittyvät yleisperiaatteet.</p>	<p>Sopimusten tekeminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia tarvittavat liiketoimintaan liittyvät sopimukset yhdessä asiantuntijoiden kanssa • tuntee tekijänoikeuksiin liittyvät näkökohdat ja osaa ottaa ne huomioon sopimuksissa.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kirjanpidon, verotuksen ja sosiaaliturvan hoidon yleisperiaatteet.</p>	<p>Kirjanpidon, verotuksen ja sosiaaliturvan tuntemus Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia suunnitelman kirjanpidon hoidosta ja hyödyntää asiantuntija-apua kirjanpidon toteuttamisessa • tuntee verotussuunnitelmaan ja arvonlisäverotukseen liittyvät kysymykset • tuntee yrittäjän ja henkilöstön sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyvät kysymykset.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Näyttö suoritetaan kirjallisina esityksinä ja keskusteluina siten, että keskeisen arviointiaineiston muodostaa kirjallinen liiketoimintasuunnitelma. Yrittäjyys-osan suorittajalle laaditaan yritysideahahmotelman pohjalta henkilökohtainen näyttösuunnitelma, jossa määritellään täsmennetyt näyttödokumentit ja niiden laajuudet sekä tarvittavat kehitys- ja arviointikeskustelut sekä niiden ajankohdat. Näytön arvioijista vähintään yhden on oltava yritystoiminnan erityisasiantuntija.

Yrittäjän ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai jonkun muun ammatti- tai erikoisammattitutkinnon yrittäjyyttä tai yritystoimintaa koskevan tutkinnon osan suorittaminen korvaa soveltuvin osin tämän tutkinnon osan suorittamisen.